

# מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו זברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין 5.)

**מנערכת: 073-249-0403**  
sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ  
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל  
בהרה"ח ר' בנימין בייטש זצ"ל

גליון 188

בשעת הוצאת הדשן, כדי שלא יתכלול בגדיו החשובים שלובש בשעת הקטרה וניסוח. גנאי הוא לתלמיד חכם לצאת לשוק במנעלים שיש בהם טלאי ע"ג טלאי. תלמיד חכם שנמצא רבב של שומן או חלב על בגדו העליון חייב מיתה. וכן אם יש ש"ו על בגדו התחתון.

**רבב על מרדעת של חמור:** אם נראה לשני צדדים - חוצץ לטבילה, משום שמקפיד עליו. לרשב"א דווקא אם גדול כאיסור האיטלקי. אם נראה מצד אחד - אינו חוצץ. **רבב על בגדים:** נראה משני צדדים - חוצץ. נראה מצד אחד - י"א אינו חוצץ, וי"א חוצץ, וי"א של ת"ח חוצץ ושל בור אינו חוצץ. לריש לקיש, אלוטיות לבנות שמתעטפים אנשים חשובים בצאתם מן המרחץ, חוצץ בהם רבב אפילו מצד אחד.

**תלמידי חכמים נקראים 'בנאים'** - שעוסקים כל ימיהם בבנינו של עולם. ת"ח המקפיד להפוך חלוק שלבשו הפוך - מחזירין לו אבידה בטביעות עין. ת"ח ששואלין אותו הלכה בכל מקום ואומר - אפילו במסכת כלה שאין אנשים רגילים בה, ממנים אותו פרנס על הציבור. אם יודע להשיב רק במסכת שעוסק בה, ממנים אותו פרנס במקומו, ואם יודע להשיב גם במסכתא אחרת, ממנים אותו לראש הישיבה. ת"ח שמניח חפצו ועוסק בחפצי שמים, בני עירו מצווים לעשות לו מלאכתו, והיינו לטרוח בחלמו שאין יכול לטרוח בו וחיוו תלוין בו.

**רבי ינאי צווה את בניו שיקברוהו בבגדים אדומים** - ולא בלבנים, שמא ישב בגיהנום וינאָה כחתן בין אבלים, ולא בשחורים, שמא ישב בגן עדן וינאָה כאבל בין חתנים. **עולת שבת בשבתו** - מלמד שחלבי שבת קריבים בשבת אחרת, וא"ו של 'בשבתו' - ממעט שלא יקרבו בשבת אחרת. **לרבי ישמעאל** - הריבוי על חלבי שבת שקריבים ביו"כ, והמיעוט על חלבי יו"כ שלא יקרבו בשבת. **לר"ע** - הריבוי על חלבי שבת שקריבים ביו"ט שחל במוצ"ש, והמיעוט על חלבי שבת שלא יקרבו ביו"כ. **לר' ישמעאל** א"צ ללמוד על חלבי שבת ביו"ט משום שנדרים ונדבות קריבים ביו"ט, ור"ע סובר נדרים ונדבות אין קריבים ביו"ט.

דף קי"ד ע"ב

**יוה"כ שחל בערב שבת אין תוקעין להבטיל ממלאכה,** שקדושת יו"כ כשבת. וגם לרבי ישמעאל שיו"כ קל משבת לענין חלבי שבת ביו"כ, א"צ לתקוע לסימן שכהנים זריזין הם. וכן אין תוקעין להודיע שיוה"כ קל משבת לענין קניבת ירק (ראה להלן). שאין דוחין שבות של תקיעה להתיר אלא לאסור. **יו"כ שחל במוצ"ש** - אין מבדילים בתפילה 'המבדיל בין קודש לקודש' כמו ביו"ט שחל במוצ"ש.

**יו"ט שחל בערב שבת** - תוקעין לפני שבת להבטיל ממלאכת אוכל נפש, ואין מבדילין בליל שבת בתפילה ועל הכוס. **יו"ט שחל במוצ"ש** - מבדילין בתפילה ועל הכוס 'המבדיל בין קודש לקודש', ואין תוקעין בכניסת החג, שאין עושים בשבת שום מלאכה. ואין תוקעין כדי להודיע שמותר לשחוט, שאין דוחין שבות של תקיעה להתיר. **קניבת ירק** - ניתוק העלים מן הקלחים בירק תלוש - לצורך חול אסורה בשבת מדרבנן, שטורח משבת לחול. **ביוה"כ** התירו משעת המנחה ולמעלה משום עינוי, שמצפה לשעת אכילה ורואה את האוכל ואינו אוכלו.

**יוה"כ שחל בשבת** י"א שאסור בקניבת ירק, שבשבת אסורה מן התורה שנאמר בענין שבת 'שבתון' לומר שישבות מקניבת ירק, ואין לפרשה בירק מחובר, שמלאכה גמורה היא וכבר נאמר 'לא תעשה כל מלאכה'. וי"א שמותר, 'ששבתון' עולה על מלאכה גמורה לעבור עליו בעשה ולא תעשה.

**מפצעים אגוזים ומפרסכין רמונים ביוה"כ** ממנחה ולמעלה משום עגמת נפש. רבה ראה שבני ביתו הקדימו לפני זמן מנחה, ואמר להם שהגיעה איגרת מא"י לאסור לגמרי כדי שיקבלו ממנו.

## יום ב' פר' בלק ז' תמוז תש"פ

דף קט"ו ע"א

### פרק כל כתבי

**כל כתבי הקודש** מצילין מדליקה ומטלטלן למבוי בלא עירוב, בין תורה, בין נביאים שמפטרים בהם, ובין כתובים שאין מפטירין בהם. **טעם שאין מפטירין בכתובים** - שמושכין את הלב ויבטלו מלשמוע הדרשה בהלכות איסור והיתר (וי"מ שגם ליחידים אסור לקרות בהם מטעם זה).

### דין כתבי הקודש בשאר לשונות:

- לענין כתיבה וקריאה:** לת"ק (במסכת מגילה) - כותבים בכל לשון וקורים בהם. **לרשב"א** - אין כותבים ולא קורים בהם חוץ מיוונית. (י"מ שנחלקו לענין כתובים אבל שאר כתבי הקודש מותר לדברי הכל, ורש"י דחה דבריהם).
- לענין הצלה מדליקה בשבת:** לת"ק - מצילין. **לרשב"א** - לרב הונא אין מצילין שהרי אסור לקרות בהם, לרב חסדא מצילין משום בזיון כתבי הקודש.

## שב"ק פר' חקת ה' תמוז תש"פ

דף קי"ג ע"א

**קושרים נודות יין אפילו אם יש להן שתי אזנים קשורים,** וא"צ להתיר רק קשר אחד, ואין אומרים שקשר השני בטל ושל קיימא הוא. **קושרין בגד ע"פ קדירה** גם אם אפשר להוציא מה שבתוכו מצדה בלא התרת הקשר. **לר"א** בן יעקב קושרין לפני בהמה גם אם יש לה שני חבלים. והלכה כדבריו.

**דין קשירת דלי:** בחזרה - מותר, לפי שאינו מבטלה. **בסתם חבל** - אסור, שהוא קשר של קיימא. **בחבל של אורג שצריך לה ואינו מבטלה** - לחכמים אסור, גזירה אטו חבל סתם, לרבי יהודה מותר שאין גוזרים.

**עניבה** - לחכמים מותר, ואין גוזרים אטו קשירה שעניבה אינה מתחלפת בקשירה, לרבי יהודה אסור, שעניבה דינה כקשירה.

**חבל של אורג** - מותר לקשור את ראשו האחד בפרה והשני באבוס, ואין חוששים שיתיר קשר אחד ויבטל את השני. **סתם חבל** - אסור לקשור בבהמה ובאבוס, אבל אם קשור לאיבוס קושרו לפרה וכן להיפך.

**דין טלטול כלי אורגין:** שני הקנים - מותר לטלטלן בשבת לתשיש אחר, ואינם ככלי שמלאכתו לאיסור שאין האורג מקפיד עליהן. **כובד עליון ותחתון** - רבי יהודה נסתפק אם מותר לטלטלם. לשמואל מותר לטלטלם. **לר"י** בר ליואי אסור לטלטלם שאין ראויים לתשיש אחר מחמת כובדם. **העמודים** - אסורים בטלטול, שכשחולצן נעשה גומות, וחוששים שיבאו להשוותם.

**מותר לקפל בגדים בשבת אפילו כמה פעמים** רק כדי ללובשן בו ביום, ודוקא באדם אחד בתודים ובלבנים ואין לו בגדים אחרים להחליף. אבל בשני בני אדם או ישנים או צבועים או שיש לו להחליף, אסור.

**מצייעין את המיטות בליל שבת** לשבת ולא למוצאי שבת. מקפלין כלים ומצייעין מיטות ביום הכיפורים שחל בע"ש לצורך שבת. **חלבי יוה"כ שחל בע"ש,** אין קריבים בשבת. **חלבי שבת** - לר' ישמעאל קריבים ביוה"כ שחל במוצ"ש, לר"ע אינם קריבים.

**וכבדתו** - עולה על הבגדים (שמכבדים את בעליהם). שלא יהא מלבוש של שבת כחול. ולכן, אם יש לו להחליף יחליף, ואם אין לו ישלשל בגדיו למטה שיראו כארוכים, ואין בכך משום גאות שהרי אינו עושה כן בכל יום. **מעשות דרכיך** - שלא יהא הילוכך של שבת כבחול (מבואר להלן). **ממצוא חפצך** - חפצך אסורים, שלא יטייל בסוף שדהו לידע מה היא צריכה, אבל חפצי שמים מותרים כגון לפסוק צדקה ולשדך הבנות.

דף קי"ג ע"ב

**דבר דבר** - שלא יהא דיבורך של שבת כבחול, כגון מקח וממכר וחשבונות. והרהור מותר.

**פגע באמת המים** - י"א אם יכול להניח רגלו ראשונה קודם שתעקר שניה מותר לדלג, ואם אינו יכול אסור לקפוץ. לרבא מותר לקפוץ, שאם יקיף ירבה בהילוך ואם יכנס בתוכו יבוא לידי סחיטה.

**אסור לפסוע פסיעה גסה** (יותר מאמה) בשבת. וכן בחול הוא נוטל אחד מחמש מאות ממאור עינוי, וחוזר ע"י שתיית יין של קידוש בליל שבת.

**אכילת אדמה בשבת** - רבי נסתפק אם גזרו בו משום שחיקת סממנים כשאר רפואה או לא. לרבי ישמעאל בר"י אסור גם בחול שמביא לידי חולי.

**האוכל מעפרה של בכל כאוכל בשר** אבותיו שמתו שם בגלות. וי"א כאוכל שקצים ורמשים של המבול, ואע"פ שנמחו כיון שהוא מזיק אמרו חכמים שהוא כאוכל שקצים ורמשים.

**תן לחכם ויחכם עוד** - זו רות ושמואל הנביא.

**דבר חכמה ראה בועז ברות** - א. שני שיבלים לקטה ושלשה לא, ששלשה אינם לקט. ב. שיבלים עומדות לקטה מעומד ונפולות מיושב משום צניעות.

**וטבלת פתך בחומוץ** - שהחומץ יפה לשרב. וי"מ רמז לה שעתיד לצאת ממנה מנשה שמעשיו קשים כחומוץ.

**ותאכל ותשבע ותותר** - א. ותאכל בימי דוד, ותשבע בימי שלמה, ותותר בימי חזקיה, שכולם היו עשירים. ב. ותאכל בימי דוד ושלמה, ותשבע בימי חזקיה, ותותר בימי רבי שהיה עשיר גדול. ג. ותאכל בעוה"ז ותשבע לימות המשיח ותותר לעוה"ב.

**ותחת כבודו יקד יקד כיקוד אש** - לרבי יוחנן 'כבודו' היינו בגדיו של אדם, שנשרפו גופם של חיילות שנחרבו הנמצא מתחת בגדיהם, לרבי אליעזר 'כבודו' היינו גופם שנשרפו גופם ותחתם היה אפר, לרבי שמואל בר נחמני נשרף גופם הנמצא תחת 'כבודו' (והיינו גופם), אבל גופם נשאר קיים כשריפת בני אהרן.

## יום א' פר' בלק ו' תמוז תש"פ

דף קי"ד ע"א

**שינוי בגדים הוא דרך כבוד למקום** - שהרי הצריכה תורה ללבוש בגדים פחותים

ג. לענין גניזה: לשיטת התנא במשנתנו - צריכים גניזה בחול (גם למ"ד שאין מצילין בשבת). ורב חסדא מוסיף שגם אם נרקבו צריכים גניזה. לשיטת ר"י בר יהודה בשם רבן גמליאל - שופך עליהם טיט. לשיטת רבי - אין לשופך עליהם טיטמושם שמאבדם בימים, אבל מניחם במקום גלוי והפקר ומרקיבים מאליהם.

דף קט"ז ע"ב

**ברכות וקמיעין** - אין מצילין אותם מדליקה גם אם יש בהם אותיות של שם ופסוקים של תורה, ומשם כך אמרו 'כותבי ברכות כשורפי תורה'. והמאבדם בימים, עונשו גדול ממי שכותב אותם.

**תורה נביאים וכתובים** - נכתבים בצבע שאינו מתקיים כדיו, ומצילים אותם מדליקה בשבת.

**ספר תורה שנכתב כדיו ונמחק או בלה** - אם נשאר בו שמונים וחמש אותיות כמנין האותיות שבפרשת 'יהי בנסוע הארון' יש בו קדושת ס"ת, אם לא נשאר פ"ה אותיות אין בו קדושת ס"ת, ואין מצילין אותו מדליקה בשבת. אם יש בו אזכרות, גם אם לא נשאר פ"ה אותיות מצילים אותו מדליקה.

**לרב הונא אם פ"ה האותיות מפורזות אין בו קדושת ס"ת**. אבל אם הם מכוונות בתיבות שלימות, אע"פ שהתיבות מפורזות יש בו קדושת ס"ת. לרב חסדא גם אם האותיות מפורזות יש בו קדושת ס"ת.

**תרגום שכתבו מקרא או מקרא שכתבו תרגום**, וכתב עברית (אותיות גדולות ומשונות שאין דומות לאשורית) - מצילים אותם מדליקה בשבת. וכן תרגום שבתורה כגון 'גג שהותא', מצילים מדליקה כשיש בס"ת פ"ה אותיות יחד עם תיבות אלו.

יום ג' פר' בלק ח' תמוז תש"פ

דף קט"ז ע"א

**הטעם שפרשת יהי בנסוע הארון יש לה סימניות מלפניה ומאחריה** - י"א שאין זה מקומה, ועתידה שתיקער ותיכתב במקומה. וי"א משום שחשוב ספר בבני עצמו.

**גליונין - קלפים חלקים - של ספר תורה**: כשבלה הגליון, אין מצילין אותו מדליקה. כשהגליון קיים - מקום שהיה כתב ונמחק אין מצילין, שקדושתו רק מחמת הכתב וכבר נמחק. מקום שהיה חלק ומתחילה ונתקדש של חלק כגון בין פרשה לפרשה וכדו', נסתפקו בגמרא אם מצילים אותו. ואם כל הס"ת קיים, גם מקום החלק קדוש אגב הס"ת, ואם נגע במקום החלק מטמא את הידים.

**תורה נביאים וכתובים שכתבו מינים** - אין מצילים אותם מדליקה בשבת הן ואזכרותיהם. וכאן אין מצילין אותם בחול ממפולת או ממים או מדבר המאבדם. לענין שריפה בימים - לרבי יוסי חותך את האזכרות וגונזם, ושורף את השאר. לרבי ישמעאל עורפם עם האזכרות, וק"ו הוא ממחיקת שם שנכתב בקדושה כדי לעשות שלום בין איש לאשתו.

רבי ישמעאל אמר על עצמו - שאפילו אדם רודף להרגו ונחש להכישו, נכנס לבית ע"ז ואינו נכנס לבתייהן של מינים, שהם מכיירין וכופריין.

**ספרים שכתבו המינים (י"ג: גלחים) להתזכור עם ישראל** - ספק אם מצילין אותם מדליקה.

**רב ורבא לא הלכו למקומות שנתזכרו שם המינים (י"ג: גלחים) עם ישראל** - שהיו יראים שמוא יהרגום. שמואל הלך.

דף קט"ז ע"ב

**לתנא במשנתנו אין קורין בכתובים בשבת משום ביטול בית המדרש**. לרב היינו דווקא בבית המדרש שהחכם דורש שם ובזמן הדרשה, אבל במקום אחר קורין גם בזמן הדרשה. ולשמואל (ל"א) בזמן הדרשה אין קורין גם במקום אחר, ושלא בזמן הדרשה קורין גם בבית המדרש. וכך היו רגילים בנהרדעא לקרות פרשה בכתובים בשעת המנחה. לרבי נחמיה אין קורין בכתובים בכל השבת כדי שילמדו מק"ו שלא לקרות בשטרי הדיטות.

**אע"פ שאין קורין בכתובים שונין ודורשים בהם**, וכן אם צריך לפסוק מביא ורואה בו.

**מצילין תיק הספר עם הספר ותיק התפילין עם התפילין**, וגם אם יש בתוכן מעות. לת"ק מצילין למבוי שאינו מפולש, לבן בתיא גם למפולש.

י"ד ניסן שחל בשבת - לר"י בנו של רבי יוחנן בן ברוקה **מפשיטין עורו של פסח עד חצה**, כדי להוציא את האימורין ולהקטירם, ואת השאר לא יפשיט שצורך הדיוט הוא. אבל לא יוציא מורמים בלא הפשטת העור, שנימין של צמר נדבקין בהם, וכל פעל ה' למענהו' - והיינו לכבודו. לחכמים מפשיטין כל העור משום 'כל פעל ה' למענהו' - ומהו הכבוד? לרב יוסף שלא יסריח הבשר שהעור מחממו, לרבא שלא יהיו קדשי שמים מוטלים כנבלה. נפק"מ - א. שמונח על שולחן זהב שאינו מוטל כנבלה. ב. ביום שיש רוח צפונית שאין הבשר מטרחה.

יום ד' פר' בלק ט' תמוז תש"פ

דף קי"ז ע"א

**חכמים מביאים ראייה שמותר להפשיט כל העור של קרבן פסח**, ממה שמצילין תיק הספר עם הספר גם אם יש בו מעות. אע"פ שאיסור טלטול מדרבנן והפשטת עור מלאכה היא, מוכיחים שמותר להפשיט כשחותך את העור לחתיכות דקות, שאסור רק משום שבות משום שאין זה דרך הפשט.

**הכשר מבוי** - לב"ש לחי וקורה, לב"ה לחי או קורה, לרבי אליעזר שני לחיים.

**שנינו במשנה: לת"ק מצילין ס"ת למבוי שאין מפולש, לבן בתיא גם למפולש**. מסקנת הגמרא כרב אשי שמדובר במבוי של שלש מחיצות, ושתייהם סוכרים כר' אליעזר שלהיתר טלטול צריך שני לחיים, ולהציל ס"ת התירו לת"ק אפילו יש בו רק לחי אחד, ולבן בתירה גם אם אין לו לחי כלל.

(רב חסדא פירשה במבוי של שלש מחיצות וכו') אליעזר, ולת"ק מצילין כשיש שני לחיים ולבן בתירה אפילו בלחי אחד. ודבריו נדחו. רבה פירשה במבוי של שתי מחיצות, וכשיטת רבי יהודה ששתי בתים בשני צידי ר"ה עושה לחי או קורה מכאן ולחי או קורה מכאן ומטלטל באמצע, לת"ק מצילין ס"ת רק באופן זה, ולבן בתירה אפילו בלחי אחד. וגם דבריו נדחו.

דף קי"ז ע"ב

**מצילין מדליקה מזון הראוי לאדם והראוי לבהמה**. לת"ק בליל שבת קודם אכילה ג' סעודות, בשחית קודם סעודה שתי סעודות, במנחה סעודה אחת. לרבי יוסי בכל היום שלש סעודות. ולא יציל יותר אע"פ שהיא חצר מעורבת, שמוא יבוא לכבות משום שבהול על ממונו.

**נשברה חבית בראש גגו מניח כלי תחתיה**, אבל לא יניח כלי לקלוט הקילוח שנופל מן האויר או לצרף סמוך לגג ענין שאיבה, שמוא יביא כלי דרך רה"ר. נזדמן לו אורחין - מותר, אבל לא יקלוט ואח"כ יזמין. לת"ק אין מערימין לזמן אורחין שאינם צריכים לכך ויתורין, לר"י בר יהודה מערימין.

**אותו ואת בנו שנפלו לבור ביו"ט** - לרבי אליעזר מעלה את הראשון ע"מ לשוחטו ומפרנס את השני בבור, לרבי יהושע מעלה ראשון ע"מ לשוחטו ואינו שוחטו, ומערים ומעלה שני ושוחטו (שמוצא עלילה על ראשון שמוא שני שמן ממנו).

**הציל פת נקיה אינו מציל פת קיבר**, הציל פת קיבר מציל פת נקיה.

**מצילין מיוה"כ לשבת ולא משבת ליוה"כ**, ולא משבת ליו"ט, ולא משבת לשבת הבאה. שכן פת בתנור וקידש עליו היום - מציל שלש סעודות, ואומר לאחרים שיבואו להציל להם. ולא ירדה בכלי שרודין בו אלא בסכין, ואע"פ שרדיית פת אינה מלאכה צריך לשנות במה שאפשר.

**ישכים אדם ערב שבת להוצאת שבת** - שנאמר והיה ביום השביעי והכינו אשר יביאו ומשמע לאלתר.

**חייב אדם לבצוע על שתי ככרות בשבת שנאמר לחם משנה**. לרב כהנא יאחו בשניהם בשעת הברכה ויבצע על אחת, שנאמר 'לקטו' ומשמע אחיזה.

**רבי זירא בצע פרוסה גדולה לכל הסעודה לחבב סעודת שבת**, ואין נראה כרעבתן משום שאינו עושה כן כל השבוע. כשהיה לרבי אמי ורבי אסי לחם של העירוב ברכו עליו המוציא, כיון שנעשה בה מצוה אחת עשו בה מצוה אחרת.

**לת"ק חייב לאכול שלש סעודות בשבת**, לרבי חידקא ארבע.

יום ה' פר' בלק י' תמוז תש"פ

דף קי"ח ע"א

**תמוזי** - הוא מאכל שגובין גבאים בכל יום, ומחלקין לעניים שתי סעודות ליום. קופה - הן מעות שמחלקין בכל ערב שבת לעניים בני טובים שמתביישים ליטול מתמחו. מי שיש לו מזון שתי סעודות לא יטול מתמחו. יש לו מזון י"ד סעודות לא יטול מן הקופה. ואע"פ שצריך עוד סעודה לשבת (ולרבי חדקא עוד שתי סעודות), יעשה שבתו חול ולא יצטרך לבריות.

**עני העובר ממקום למקום** - נותנים לו לפחות ככר הלוקח בפונדיון כשהשער הוא ארבע סאין לסלע, שזהו שיעור שתי סעודות. לך - נותנים לו מטה וכו'. שבת - נותנים לו שלש סעודות. ולרבי חדקא אם יש לו סעודה אחת נותנים לו עוד שלש, ובבוקר של יום ראשון כשהולך לדרכו נותנים לו סעודה נוספת.

**קערות שאכל בהן בשבת עד זמן מנחה** - מדיחין אותם, משום שצריך להן בשבת. ממנחה ואילך שאין צריך להם לשבת, אסור להדיחן לצורך חול. כוסות קיתונות וצלוחית מדח כל היום בשני קבע לשתיה.

**המקיים שלש סעודות בשבת ניצול משלש פורעניות** - חבלו של משיח, דינה של גיהנום, ומלחמת גוג ומגוג.

דף קי"ח ע"ב

**המענג את השבת** - נותנים לו נחלה בלי מצרים, ניצול משיעבוד גלויות, ונותנים לו משאלת לבו. במה מענגו? במאכלים חשובים (כל מקום לפי מנהגו). י"א אפילו דבר מועט שעשאו לכבוד שבת, כגון דגים קטנים מטונגים, נחשב עונג.

**השומר שבת כהלכתו** - אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו.

**אילו שמרו ישראל שבת ראשונה** לא שלטה בהן אומה ולשון, ואילו משמרין שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים.

ר' יוסי היה רצה שיהיה חלקו: א. מאוכלי שלש סעודות בשבת. ב. מאומרי פסוקי דזמרה - הללו את ה' מן השמים והללו א-ל בקדשו - בכל יום (אבל הגומר הלל בכל יום מחוץ ומגדף). ג. ממתפללים עם דמדומי חמה - שחית מיד אחר הנץ ומנחה סמוך לשקיעה. ג. מהמתים בחולי מעיים, שמתייסרין בייסורים ומתמרקין עיונותיהם. ד. מהמתים בדרך מצוה. ה. ממכניסי שבת בטבריה - שעמוקה ומחשכת מבעוד יום, וממוציאי שבת בצפורי - שהיא בהר ומאחרין לצאת. ו. ממושיבי בהמ"ד - המאספים את התלמידים לבוא, ולא ממעמידי בהמ"ד - הממונים לומר הגיע זמן אכילה. ז. מגבאי צדקה, ולא מהמחלקים - הצריכים לבדוק כמה צריך כל אחד. ח. ממי שחושדין אותו ואין בו.

ר' יוסי מימיו לא קרא לאשתו 'אשת' אלא 'בית' (שהיא עיקר הבית), ולשורו קרא 'שדי' (שהוא עיקר השדה), ולא נסתכל במילתו, ולא ראו קורות ביתו אמרי לחוקו, ולא עבר על דברי חביריו, שאם אמרו לו עלה לדוכן עלה אע"פ שאינו כהן. ולא אמר דבר על אחר, וחזר לומר שלא אמר כששאלו אם אמר כן עליו (וסובר שאין זה נחשב ללשון הרע). רבי לא הכניס ידו תחת אבנטו.

**אמוראים שאמרו על עצמם 'תבוא עלי שכרי'** משום קיום מצוה מיוחדת. ר"ג - שלש סעודות בשבת, ולא הלך ארבע אמות בלא ציצית. רב יהודה - עיון תפילה. רב הונא בריה דר"ג - לא הלך ד' אמות בגליו הראש. רב ששת - לא הלך ד' אמות בלא תפילין. אבוי - עשה יו"ט לתלמידים כאשר 'צורבא מרבנן' סיים מסכת.

יום ו' פר' בלק י"א תמוז תש"פ

דף קי"ט ע"א

**רבא אמר שתבוא עליו שכרו על שחיבת ת"ח עליו** - שאם היה בא לדין לא הניח ראשו על הכר עד שראה עליו זכות. מר בר רב אשי פסל עצמו לדין ת"ח, שחביב עליו כגופו ואין אדם רואה חובה לעצמו.

**רבי חנינא התעטף בבגדים נאים בכניסת השבת ואמר בואו ונצא לקראת שבת המלכה**. רבי ינאי לבש מלבושי בכניסת שבת ואמר בואי כלה בואי כלה.

**כבוד שבת** - רבה בר ר"ה הכין שלש סאים ריקים מושוחין לכבוד שבת. רבי אבא קנה בשך מי"ג טבחים לטעון מהמובחר. רבי ענן לבש ע"ש כלי שחור להודיע שיש להתעטף בתבשילים. האמוראים טרחו בעצמם בהכנות שונות לצרכי יוסף מוקיר שבת מצא מרגלית יקרה של נכרי בזכות כיבוד שבת.

**עשירים שבארץ ישראל זכו משום שמעשרין**, של בכל משום שמכבדין את התורה, של שאר ארצות משום שמכבדין את השבת.

**רבי יהושע אמר לקיסר שתבשיל של שבת ריחו נודף ע"י תבלין הנקרא שבת**, ומועיל רק לשומר שבת. **לקדוש ה' מכובד** - זה יו"כ שאין בו אכילה ושתייה, וצריך לכבדו בכסות נקיה.



וכבדתו - להקדים סעודת שבת או לאחר. כגון אנשים שיש להם סעודות בכל יום כמו בשבת - אם רגילים לאחר בחול יקדימו בשבת, ואם רגילים להקדים יאחרו. רב ששת הושיב תלמידיו במקום שתגיע חמה בקיץ וצל בחורף בזמן סעודה, כדי שיהיה לקום. רבי יירא היה מזדזז ת"ח המדברים בתורה שלא בטלו עונג שבת.

#### דף ק"ט ע"ב

אפילו יחיד המתפלל ליל שבת צ"ל ויכולו וכאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית. ושני מלאכים המלוין אותו מניחין ידיהן על ראשו וא"ל סר עוונך וחסאתך מכופר.

דיבור כמעשה - שנאמר בדבר ה' שמים נעשו.

שני מלאכים - טוב ורע - מלוין לאדם בליל שבת מבית הכנסת לביתו. בא לביתו ומצא נר דלוק ושולחן ערוך ומטתו מוצעת, מלאך טוב אומר יהי רצון שתהא לשבת אחרת כך, ומלאך רע עונה אמן בע"כ. ואם לאו להיפך ח"ו.

יסדר שולחנו בע"ש (ליל שבת) ובמוצ"ש, אע"פ שא"צ אלא לכזית.

חמין ופת חמה במוצאי שבת - מלוגמא (רפואה).

העונה אמן יהא שמיה רבא בכל כוחו - בכל כוונתו - א. קורעין לו גזר דינו. ב. אפילו יש בו שמץ ע"ז מוחלין לו. העונה אמן בכל כוחו - פותחין לו שערי גן עדן. מאי אמן? שמעיד על בורא שהוא אל מ'לך נ'אמן.

דליקה מצויה - במקום שיש חילול שבת.

מחלוקת מדוע חרבה ירושלים - א. משום חילול שבת. ב. שביטלו ק"ש שחרית וערבית. ג. שביטלו בה תינוקות של בית רבן. ד. שלא היה להם בושט פנים זה מזה. ה. שהושעו קטן וגדול. ה. שלא הוכיחו זה את זה. ו. שביזו בה תלמידי חכמים. ז. שפסקו ממנה אנשי אמנה במשא ומתן.

המבזה ת"ח - אין לו רפואה למכתו.

אין העולם מתקיים אלא בשביל הבל תינוקות של בית רבן, שאין דומה הבל שיש בו חטא להבל שאין בו חטא. אין מבטלין תינוקות של בית רבן אפילו לבנין בית המקדש. עיר שאין בה תינוקות של בית רבן מחריבין אותה. וי"א מחרימין (בחורבן יש שיעור, ומחרימין היינו בלא שיעור).

גם בשעת כשלונה של ירושלים לא פסקו ממנה אנשי אמנה בדברי תורה, שהודו על האמת שלא למדו.

#### שב"ק פר' בלק י"ב תמוז תש"פ

#### דף ק"ב ע"א

אין בני אדם עומדין על דברי תורה - לאומרים כהלכתן על בריין - א"כ נכשלין בהם לאומרין ב' וג' פעמים בשיבוש.

לת"ק מצילין לחצר מעורבת, לכן בתירא גם אם אינה מעורבת. מותר להוציא כל כלי תשמישו שצריך לאותו יום, כגון כוסות וקיתניות. לת"ק לובש מה שיכול, וחוזר ולובש ומוציא, לרבי יוסי ילבש י"ח הבגדים שרגיל ללבוש בחול בבת אחת ולא יותר (אפילו אם פושט וחוזר ולובש).

לשיטת רב הונא - מצילין בסל אחד גם אם יש בו שיעור מאה סעודות, שאינו טורח יותר במה שיש בה הרבה. אבל בכמה סלים לא יציל יותר משלש סעודות, שכל סל טורח בפני עצמו הוא. אם קיפל טליתו והביא אוכלין והניח וחזר והביא הניח, ה"ז כמציל בסל אחד ומותר. לשיטת רב - לאותה חצר, טורח ומוציא הרבה אפילו בכמה סלים, לחצר אחרת לא יציל יותר משלש סעודות.

נשברה הבית, מניח החתיה כלי גם אם מחזיק יותר משלש סעודות (ולא כרב שיזוב).

יכול לומר לאחרים 'בואו והצילו לכם'. ומעיקר הדין יכולים ליקח לעצמם כיון שאמר 'לכם', אבל יראי שמים שאין רוצים ליהנות ממה שהפקיר שלא מרצונם, ומ"א אין רוצים לטרוח בחינם ולוותר משלהם, תובעים שכר כפועל אחר שבת, ואינו אסור משום שכר שבת שלא התנו להציל ע"מ לקבל שכר. חסידים יותרו גם על שכר פעולה, ואע"פ שאינו שכר שבת גמור, החסיד מוותר משלו בדבר שיש בו נדנדוד עבירה.

בהצלת מזונות יאמר 'הצילו לכם', אבל עבורו אסור להציל יותר משלש סעודות, בבגדים יאמר 'הצילו עמי', שכל הבגדים ראויים לו במשך כל היום.

לר' שמעון בן גנס מעכבין את האש גם בדבר שגורם לכיבוי, ולכן טלית שאחז בה האור, נותן מים מצד אחר ואם ככתה ככתה. לר' יוסי גרם כיבוי אסור, ומעכבין רק בדבר שמונע מלהתפשט ואינו מכבה, ולכן לא יעכב בכלים המתבקעים אם מלאים מים, וכן טלית שאחז בה אור פושטה ומתכסה בה, אבל לא יתן מים מצד אחר.

#### דף ק"ב ע"ב

שכח נר דלוק על הטבלא מבעוד יום - מנער את הטבלא ונופלת, ואם ככתה ככתה. אם הגיחה מדעת, אסור להנערה, שטבלא היא בסיס לדבר האסור.

נר שאחזירי הדלת, אסור לפתוח את הדלת. ואפילו לר' הסובר דבר שאין מתכוין מותר, פסיק רישא הוא, שהרוח מכבהו.

מדורה נגד הדלת - אם יש רוח שאינה מצויה אסור לפתוח את הדלת, שהרוח מבעיר את האש והוא פסיק רישא. ברוח מצויה - י"א שמוותר שאין זה 'פסיק רישא', וי"א שאסור גזירה שמה יפתח גם ברוח שאינה מצויה.

גרם כיבוי - מן התורה מותר לדברי הכל, שנאמר 'לא תעשה כל מלאכה', עשה אסור גרמא מותר, ורבי יוסי אוסר מדרבנן, משום שאדם בהול על ממונו ואם יתירו לו גרם כיבוי יבוא לכבות בידים.

היה כתוב שם על בשרו - לא ירוחץ ולא יסוך ולא יעמוד במקום טינופת. ומותר לטבול טבילה של מצוה אם אינו משפשף ומוחק בידים, ואע"פ שנמחק השם מאליו, רק עשה אסור אבל גרמא מותר. אם יש לו גמי צריך לכורכה בשעת טבילה, שאסור לעמוד בפני השם ערום, שנאמר 'ולא יראה בכ ערות דבר' (אבל לא יהדקנה, משום חציצה). ולא די שיניח ידו על השם, שלפעמים שוכח ומסירה. אם אין לו גמי - לת"ק ידחה את הטבילה למחר שטבילה בזמנה אינה מצויה. לר' יוסי לא ידחה שטבילה בזמנה מצויה.

#### יום א' פר' פינחס י"ג תמוז תש"פ

#### דף קכ"א ע"א

נכרי שבא לכבות - אין אומרים לו ככה, שאמירה לעכו"ם שבות. ואין אומרים לו אל תכבה, שהישראל אינו מוזרה על שבתתו. קטן שבא לכבות - מוחזין בידו, שאנו מצווים על שבתתו. וגם למאן דאמר קטן אוכל נבילות אין ב"ד מצווים להפרישו, כשעושה

בשביל אביו צריך להפרישו, אבל נכרי מתכוין להנאת עצמו שיודע שלא יפסיד. בדליקה התיירו לומר בפני הנכרי 'ל' המכבה אינו מפסיד'.

כופין קערה על הנר כדי שלא תאחז בקורה (ובלבד שלא יכבה הנר). וכן על צואת קטן, ועל עקרב שלא תישך. רבי יוחנן בן זכאי נסתפק, אם הכופה כלי על עקרב שלא רץ אחריו חייב חטאת משום צידה או לא.

#### דף קכ"א ע"ב

צואת קטן - מותר לטלטלה משום שהיא מוכנת לכלבים, ואע"פ שהיום נולדה, כיון שדרכו של קטן בכך, דעתו שכאשר תבוא יאכילנה לכלבים. וכן מים ממעינות ומנהרות המושכין מותרים בטלטול אע"פ שלא היו כאן מע"ש משום שדרכם בכך.

צואת תרנגולים מוקצה היא, שאינה ראויה לכלבים. ואם היא בבית או בחצר מותר להוציאה בידים משום גרף של רעי, ואם היא באשפה שבחצר כופין עליה כלי שלא יתכלך כן בקטן.

בעלי חיים ההורגין: אם רצו אחריו - מותר להורגן בשבת משום פיקוח נפש. לא רצו אחריו - לרבי יהודה הסובר מלאכה שא"צ לגופה חייב עליה, אסור להורגן מן התורה, ולרבי שמעון אסור רק מדרבנן שהיא מלאכה שא"צ לגופה, וחמשה מזיקים מותר להרוג אפילו מדרבנן, זבוב שבמצרים, צירעה שבנינוה, עקרב שבחדייב, נחש שבארץ ישראל, וכלב שוטח בכל מקום.

ההורג נחשים ועקרבים בשבת - י"א שאין רוח חסידים נוחה הימנו, שאין הגון בעיניהם מה שעשה. וי"א שאין רוח חכמים נוחה מאותן חסידים השונאין אותו על כך, שיפה עשה ההורגם, ואע"פ שאין מזיקין עכשיו, סופן להזיק בשעת כעסן.

נזדמנו לו נחשים ועקרבים - הרגן, בידוע שזימן לו הקב"ה שיאבדן לפי שהיו עתידות להזיק וגלגלו זכות ע"ז זכאי. לא הרגן והיו נישופין בו, בידוע שנזדמנו להרוג אותו לפי שחטא, אלא שנעשה לו נס מן השמים.

נחש ועקרב דורסו לפי תומו, משום שדבר שאינו מתכוין אסור לרבי יהודה רק מדרבנן, ולענין מזיקין לא גזרו.

#### יום ב' פר' פינחס י"ד תמוז תש"פ

#### דף קכ"ב ע"א

פמוטות קטנים הניטלין בידו אחת, וקרונות קטנות שניטלין באדם אחד מותר לטלטלן בשבת. אבל גדולות שקובע להן מקום אסור.

גוי שהביא יין החתום בחותם אחד לר' אליעזר מותר לשתותו. רבי חנינא התייר יין שהובא לבית רבי בחותם אחד, ונסתפקו אם סובר כרבי אליעזר, או שמא יין המובא לנשיא השולט ע"פ המלכות מותר לדברי הכל משום שהגוי ירא ממנו.

גוי שהדליק נר, או מילא מים מבור ברה"ר להשקות את בהמתו, או שעשה כבש לירד מן הספינה, מותר לישראל להשתמש בו. ואם עשה בשביל ישראל, אסור.

לעמיד אדם בהמתו לרעות ע"ג עשבים מחוברים בשבת, ואין גוזרים שיתלוש ויאכילנה. אבל לא ע"ג מוקצה, שמא יטול בידו ויאכיל. ואם אינו קרוב לעשבים, אלא שעומד בפניה כדי שלא תפנה למקום אחר והיא הולכת מעצמה ואוכלת, מותר.

גוי המכיר את ישראל שליט עשבים או מילא מים מבור - אפילו אם עשה לעצמו, אסור לישראל להשתמש בו. לאביי - דווקא אם היה הישראל בפניו, שחוששין שנתכוון גם בשביל הישראל. לרבי בדבר שהוא 'נר לאחד נר למאה' מותר גם בפניו, ורק בעשבים או מים אסור לפי שמרבה בשבילו.

עיר שישראל וגויים דרין בתוכה והיתה בה מרחץ המרחצת בשבת - אם הרוב גויים, רוחצים בה במוצאי שבת מיד. אם הרוב ישראל, ימתין בכדי שיחמו חמין שלא יהנה ממעשה שבת. ואע"פ שלא חימומו בפני הישראל, וגם 'חימום לאחד כחימום למאה' שהרי מחממין בבת אחת, מ"מ עיקר חילול השבת נעשה בשביל הרוב.

נר הדלוק במסיבה - אם רובם ישראל אסור ליהנות ממנו שמדליקין אותו בשביל הרוב, וגם מחצה על מחצה אסור שמא הדליקהו בשביל מחצה ישראל, ואם רובם גויים מותר.

#### דף קכ"ב ע"ב

#### פרק כל הכלים

דלתות הכלים ניטלים בשבת גם אם נתפרקו בחול, אבל דלתות הבית שנתפרקו אינם ניטלין, שדלתות הכלים כלי הן אגב אביהן, ודלתות הבית אינן מוכנות לטלטול שאינם כלי.

נוטל אדם קורנס לפצע אגוזים וקרדום לחתוך דבילה וכו' - בגמרא (קכג). יתבאר אם מדובר בכלי שמלאכתו לאיסור ומותר לצורך גופו, או בקורנס המיוחד לאגוזים.

דלת של שידה תיבה ומגדל: לאביי - למ"ד אין בנין וסתירה וכלים מותר לסלקו בשבת מן הציר ולהחזירו. לרבי מותר לסלקו, אבל אסור להחזירו מדרבנן גזירה שמא יתקע בחוזק וחייב משום מכה בפטיש.

דלת לול של תרנגולים אסור לסלקו מן הציר ולהחזירו, שהוא מחובר לקרקע ויש בניין וסתירה בקרקע.

#### יום ג' פר' פינחס ט"ו תמוז תש"פ

#### דף קכ"ג ע"א

כלי שמלאכתו לאיסור - לרב יהודה אסור לטלטלו לצורך גופו (וכ"ש לצורך מקומו), לרבי מותר. ואם מקפיד עליהן שלא יתכלכו ולא יתעקמו, אסור. לרבי נחמיה כל כלי אינו ניטל אלא לצורך תשמיש המיוחד לו.

קורנס של זהבים - אע"פ שמקפיד עליה קצת מותר לטלטלו לצורך גופו (לרבי). קורנס של בשמים - י"א שמוותר כמו קורנס של זהבים, וי"א שאסור משום שמקפיד עליה.

תאנה שטמנה בתבן או חררה בגחלים - אם מגולה מקצתה שיכול להוציאה בלא להגביה תבן או גחלים (שהם מוקצה) מותר. ואם לאו, לת"ק - טלטול מן הצד אסור, ולר"א בן תדאי מותר, ויכול לתחוב בה דבר חד להוציאה והתבן מתנער מאליה. וכן פסק רב נחמן.

מחט שניטל חורה או עוקצה לענין טומאה - אין עליה תורת כלי, וטהורה. לענין טלטול בשבת - לאביי ורב יוסף מותר לטלטלה שראויה ליטול בה קוץ, ורק לענין טומאה טהורה, שאינה 'כלי מעשה'. לרבי גם לענין שבת אינה כלי ואסור לטלטלה.

מחט שעדיין לא עשו לה חור או עוקץ מותר לטלטלו, שפעמים נמלך ומניחה כמות שהיא ליטול בה קוץ.

איברי הולד שמתפרקין בשעת לידה - לר"ג אסור ליישבן בשבת שדומה למתקן. לרב ששת מותר. אסור לשתות משקה שגורם להקיא כדי להריק מעיו ויוכל לאכול, משום שמתקן גברא. (ר"ג מוכיח כדבריו מדין זה, ר"ש דחה שאין דרכו בכך, אבל יישוב איברים דרכו בכך והרי הוא כמאכלו).

קנה העשוי להפוך בזימים ולבדוק אם נתבשל - אם יש כעין פקק בראשו שמקבל בה קצת שמן, מקבל טומאה. ואם לאו, 'פשוטי כלי עץ' הוא ואינו מקבל טומאה. בין כך ובין כך ניטל בשבת, כיון שכלי הוא להפוך בזימים.

לרבי יוסי כל הכלים ניטלין חוץ ממסר הגדול ויתד של מחרישה, וכן שאר כלים שמקפיד עליהן ומייחד להן מקום שאין ראוים למלאכה אחרת.

בימי נחמיה בן חכליה זלזלו באיסורי שבת, וגדרו גדר לאסור בטלטול כל הכלים חוץ משלשה שתשמשין תדיר, כשראו שחזרו להזהר קצת חזרו והתירו, וכשזיהרו יותר התירו יותר.

כלי שמלאכתו לאיסור לצורך מקומו - לאביי אסור לרבא מותר. מחמה לצל (שלא יתבקע) - אסור. כלי שמלאכתו להיתר - מותר לטלטלו - לרבא - אפילו מחמה לצל, ואפילו כלים גדולים הניטלים בשני בני אדם.

**יום ד' פר' פינחס ט"ז תמוז תש"פ**

דף קכ"ד ע"א

סידור וניטלת הקנים המפרידים בין לחם הפנים אינו דוחה שבת. י"מ משנה זו קודם התרת כלים בימי נחמיה, שהרי מלאכתם להיתר ואסור לטלטלם לצורך גופן. י"ה שיתכן שאסור גם לאחר שגמרו, לפי שלא יתעפשו בזמן מועט כל כך.

קרבן פסח היה נתלה על מקלות דקין של כתפי שתי אנשים בשעה שמפשיט את עורו. אם חל בשבת לא יטלטל את המקלות אלא מניח ידו על כתף חבירו ויד חבירו על כתפו. י"מ משנה זו בימי נחמיה, ולאחר שהתירו לטלטל כלים מותר במקלות. וי"מ, שמה גם לאחר מכן אסור משום שאפשר בלא מקלות.

בריה שנועלין בו דלת וראוי לדרך בו שום לר' יהושע מטלטלו רק ע"י גרירה שהוא טלטול מה הצד, לר' טרפון אפילו מטלטל גמור. י"מ שנשנה בימי נחמיה. אבל לרבי ינאי מדובר בחצר שאינה מעורבת, שאסור לטלטל לתוכה כלים ששבת בה, ומה שבתוך הפתח לרבי יהושע כלפנים דמי ואסור להוציאו לחצר (רק בטלטול מן הצד), ולרבי טרפון כלחוץ דמי וכאילו מונח בחצר.

כלי שמלאכתו להיתר: לרבא - לת"ק, ניטל לצורך גופו ומקומו, לר' נחמיה ניטל לצורך גופו - לתשמיש המיוחד לו - ולא לצורך מקומו. לרבא - לת"ק אפילו מחמה לצל, לר' נחמיה לצורך גופו ומקומו אבל לא מחמה לצל. כלי שמלאכתו לאיסור (לשיטת ת"ק): לרבא - ניטל לצורך גופו ולא לצורך מקומו. לרבא - ניטל לצורך גופו ומקומו אבל לא מחמה לצל. (אבל לרבי נחמיה אינו ניטל כלל, שהרי תשמיש המיוחד לו הוא תשמיש אסור).

קערוט לאחר אכילה מטלטלים גם לרבי נחמיה לשיטת רבה (שאסור לטלטל כלי שמלאכתו להיתר לצורך מקומו), שהם גרף של רעי.

אין מטלטלין בקעת - אפילו לצורך גופו ומקומו, שאין עליו תורת כלי. וגם ביו"ט שמלאכתו להיתר אסור בטלטול, גזירה אטו שבת (לרב פפא - בית שמאי היא, אבל לב"ב מטלטלין בקעת ביו"ט).

דין אותו ואת בנו שנפלו לבור ביום טוב - נתבאר לעיל דף קי"ז ע"ב.

דף קכ"ד ע"ב

לכית שמאי אין מוציאין לרה"ר ביו"ט דבר שאינו צורך אוכל נפש, כגון קטן לולב וספר תורה. לכית הלל מותר. לרב פפא נחלקו גם אם מורידין ביו"ט פירות השטוחים על הגג דרך ארובה כשראה גשמים ממשמשין ובאים, וגם אם מותר לטלטל בקעת ביו"ט, שאינה מטלטול גם משום הוצאה היא.

מכבדות של בגדים שמכבדים בהם את השולחן. כלי שמלאכתו להיתר הוא, ומטלטלו מחמה לצל (לרבא). מכבדות של תמרה שמכבד בהם את הבית, מלאכתו לאיסור הוא, שאסור לכבד משום אשווי גומות, ואסור לטלטלו מחמה לצל.

שברי כלים הניטלין בשבת - נשברו בע"ש, ועושים מעין מלאכה - אפילו אינו מעין מלאכה ראשונה - מותרים בטלטול, שהוכנו למלאכה אחרת מבעוד יום. נשברו בשבת, אם עושים מעין מלאכה ראשונה, מותרים. אין ראויים למעין מלאכה ראשונה, לת"ק מותר, לרבי יהודה אסור משום נולד, שאתמוול לא היה ראוי למלאכה זו.

לת"ק מסיקים ביו"ט בכלים ובשברי כלים שנשברו ביו"ט, לרבי יהודה מסיקים בכלים ולא בשברי כלים (משום נולד כנ"ל), לרבי נחמיה אין מסיקים גם בכלים שאין כלי ניטל אלא לתשמיש המיוחד לו.

לבנים שנשתיירו מהבנין מותר לטלטלן, שעומדים לשיבה ותורת כלי עליהם. סדרן זה על זה אסור, שהוקצו לצורך בנין אחרי.

חרס קטנה: בחצר - מותר לטלטלה, שאר - לכסות בה כלים המצויים שם. בכרמלית - לשמואל אסור כלים מצויים שם, לר"ג מותר שראוי לכסות בה רוק. ברה"ר - לר"ג אסור, לרבא מותר משום שיש עליה שם כלי בחצר.

**יום ה' פר' פינחס י"ז תמוז תש"פ**

דף קכ"ה ע"א

כיסוי חבית שנשברה מותר לטלטלה, שראויה לכסות בה כלי. וכמומותר לטלטל השברים עצמם. אם זרקה באשפה מבעוד יום, גילה דעתו שאינה כלי ואסור לטלטלה. אסור לתקן את השבר, כגון להסיר בליטותיו ועוקציו כדי שיהיה ראוי לכיסוי כלי או לסמוך כרעי המטה, משום מכה בפטיש.

קרומית (קנה) של מחצלת שנפרדה - מותרת בטלטול, שהמחצלת ראויה לכסות בה עפר, והקנה ראויה לכסות בה טינופת. שריי טליתות שאין בהם שלש על שלש אצבעות אסור לטלטלם, שאין ראיות אפילו לעניינים.

לרבי יהודה תנור אינו מקבל טומאה אלא כשקרוב להיות מחובר, ואפשר לקיים בו כשנטמא מה שנאמר על תנור וכיריים יותץ', והיינו שיחריבו את חיבורו מן הקרקע. אבל כשאינו מחובר אינו מקבל טומאה, שלא שייך בו 'נתיצה' אלא 'שבירה'. לחכמים טמא בכל אופן, שנאמר 'טמאים יהיו לכם' מכל מקום. ו'יותץ' בא לרבות על המחובר שהוא טמא, ואינו כקרקע שאין מקבל טומאה.

על פי האמור, אם נתן תנור - בהיסק ראשון - על פי הבור, ונתן אבן בינו לרופן הבור שלא יפול ונמצא עומד באויר, אם התנור מתחמם כשמיסק בתוך הבור, טמא גם לרבי יהודה שנחשב כמחובר לקרקע. אם אינו מתחמם מההיסק שבתוך הבור, אינו נחשב כמחובר וטהור. לחכמים טמא בכל אופן, גם אם היסק ראשון היה לגמרי בתלוש, כגון על צוואר גמל. אם היסק ראשון - שהוא גמר מלאכת התנור - היה במחובר, אפילו אם היסק שני היה בתלוש, טמא גם לרבי יהודה, שנאמר 'לכם'.

שברי תנור זה - שנתנו על בור ואינו מתחמם - (לדברי רבא) לחכמים מותר בטלטול, ולרבי יהודה אסור. רב אשי הוסיף שגם התנור עצמו אסור בטלטול לרבי יהודה ולחכמים מותר.

שברי תנור שעושיין קצת מעיין מלאכת אפיה, שאין להם תוך ומסיקם מבחוץ, רבי מאיר מתיר בטלטול גם לשיטת רבי יהודה שצריך כעין מלאכתו הראשונה. רבי יהודה אסור, כיון שהסיקן מבחוץ והלחם אינו עומד כתנור, אין זה כעין מלאכתו הראשונה.

כיסוי תנור שאין לו בית אחיזה - מותר בטלטול לר"א בן יעקב.

דף קכ"ה ע"ב

אבן שנותנים בדלעת חלולה ששואבים בה מים כדי להכבידה, אם קשורה יפה ואינה נופלת כששואבין בה מותר לטלטלה, ואם לאו אסור לטלטלה, שהאבן מוקצה והדלעת בסיס לה. זמורה הקשורה בפך ששואבין בו, ממלאין בה בשבת.

פקק החלון (לוח או דבר אחר שסותמים בו חלון. רע"ב). לרבי אליעזר אם קשור ותלוי (שאינו נגר בארץ) פוקקים בו, ואם לאו אין פוקקים שנראה כמוסיף על הבנין, לחכמים בכל אופן פוקקים בו.

שכח אבן על פי חבית וצריך ליטול מן היין שבתוכה - מטה את החבית על צידה והיא נופלת. אם בין החביות היא וירא להטותה שלא תיפול האבן על חבית שבצדה, מגביהה ומטה אותה על צידה.

אם הניח את האבן בכוונה - י"א בשם ר' יוחנן שאסור לטלטל את החבית שנעשה בסיס לדבר האסור, וי"א בשם שמואל לטלטל את האבן עצמה (וא"צ להטות את החבית), שנעשה כסיס לחבית. ונחלקו אם צריך לעשות מעשה בגוף האבן כדי להחשיבה ככלי, או שאין צריך.

רבי מצא נדבך של אבנים שסדורות ומוקצות לבנין - י"א שציווה לחשוב לישב עליהן, והותרו בטלטול בלא מעשה. י"א שציווה לשפשפם מיטט שיהיו ראוים לשיבה, ובמעשה קטן זה נחשב ככלי ומותר בטלטול. וי"א שאין די במעשה קטן להחשיבם כלי, ולכן ציווה לסדרם מבעוד יום לשיבה שלא יגעו בהם למחר. י"א שמצא עץ שמונשים בו לפני הספינה, וי"א שמצא קורות מסודרים לבנין (אבל עץ של ספינה אסור לטלטל לשיטתו, משום מוקצה מחמת חסרון כיס).

חריות של דקל שחתכן להסקה וגמלך עליהן לשיבה - לת"ק צריך לקושרן לבטל מן שם מוקצה, ולרשב"ג די במחשבה. זמורה העשויה לדלות בה מים צריך לקשור גם לרשב"ג - לרב אשי גזירה שמה תהיה ארוכה ויקטמנה וחיב משום מכה בפטיש, לרב ששת כשהזמורה מחוברת לאילן, ולמטה משלש טפחים שאין איסור של משתמש במחובר (אבל בתלושה, לרשב"ג א"צ לקשור).

אין עושיין אהל עראי בשבת ויו"ט (גג לצל, אבל מחיצה מותר). לר"א אסור גם להוסיף על אהל עראי, ולחכמים מותר.

**יום ו' פר' פינחס י"ח תמוז תש"פ**

דף קכ"ו ע"א

פקק החלון: לרבי אליעזר - פוקקים בו רק אם הוא קשור ותלוי. לחכמים לשיטת רב כהנא - גם אם אינו קשור פוקקים בו, אם הוא מוכן מאתמוול לכך. וכך סובר רשב"ג. לחכמים לשיטת רבי יוחנן אם הוא קשור פוקקים בו גם אם אינו תלוי, אם אינו קשור אסור. וכך סובר רבי יהודה.

יתד שתוקעין בחור המפתן לנעול בו את הדלת: אם הוא קשור ונגרר על הארץ - לת"ק אסור מדרבנן לנעול בו בשבת (שנראה כמוסיף על הבנין), ובמקדש מותר שאין שבות במקדש. ולרבי יהודה מותר אפילו במדינה. אם אינו קשור - לת"ק אסור מן התורה משום בונה. לרבי יהודה במדינה אסור מדרבנן (ואין זה בונה שמתוקן מאתמוול לכך), ובמקדש מותר. לרשב"ג מותר אפילו במדינה אם הזמינו לכך.

דף קכ"ו ע"ב

ר' יוחנן פסק כרשב"ג שמותר לנעול בקנה שהתקינו לפתוח ולנעול בו אפילו אם אינו קשור. אבן לרשב"ג גותר גם אם אין עליו תורת כלי, ולר' יוחנן מותר רק כשיש עליו תורת כלי כגון שראוי להפוך בו זיתים, אבל אם אין עליו תורת כלי אסור לטלטלו.

כיסוי שיש לו בית אחיזה - מותר לטלטלו. לרבי יוחנן דווקא אם יש עליו תורת כלי, והיינו שהכיסוי עצמו ראוי לשום תשמיש, ולא די במה שאפשר לכסות בו.

כיסוי שאין לו בית אחיזה - של כל הכלים - מותר לטלטל אם יש עליו תורת כלי. של בור דודת - אסור משום שנראה כבונה (אבל כשיש לו בית אחיזה מוכח שעשוי ליטול ולהחזיר). של כלי המחובר לקרקע - לת"ק אסור לטלטל שמה יטלטל כיסוי של בור דודת, לר' יוסי מותר (אין מחלוקת בין שתי הלשונות בגמרא. מהרש"ל בשם תוס').

פרק מפנין

מפנין תבן ותבואה מפני אורחים וביטול בהמ"ד אם צריך למקומו. ודוקא דבר הראוי כגון תרומה טהורה, דמאי, מעשר ראשון שניטלה תרומתו, מעשר שני והקדש שנפדו, תרומוס יבש שהוא מאכל לעניים (י"ג לעניים). אין מפנין טבל, מעשר ראשון שלא ניטלה תרומתו, מע"ש והקדש שלא נפדו, חרדל. לוף - לת"ק אין מפנין שאין ראוי חי אפילו לבהמה, לרשב"ג מותר שהוא מאכל עורבין. (ואין מפנין תרומה טמאה).

חבילי קש, עצים או זרדים, התקינן למאכל בהמה מטלטלין אותן, לא התקינן אסור. כמה מפנין? לשון המשנה 'ארבע וחמש' קופות. לרב חסדא - אוצר שיש בו חמש מפנין רק ארבע, שאסור לגמור את האוצר שמה יראה גומות ויבוא להשוותם. ומאוצר גדול, מפנה חמש ולא יותר, משום טירחא. לשמואל מפנה כמה שצריך (וארבע וחמש) לשון בני אדם הוא.

לשון המשנה 'לא (יפנה) את האוצר'. לרב חסדא - אוצר שלא התחיל להסתפק ממנו למאכלו או לבהמתו, אסור לפנותו משום מוקצה, וכרבי יהודה. לשמואל - לא יגמור את האוצר שמה ישהו גומות, אבל מותר לפנות אוצר מתחילה, וכרבי שמעון דלית ליה מוקצה.